

หัวข้อวิทยานิพนธ์	วัฒนธรรมธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่นและประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (Good governance culture of the Tambon Administration Organizations' local leaders and local residents)
ชื่อผู้เขียน	นายมนูญ จันทรสมบุญ (Mr Manoon Jansomboon)
แผนกวิชา/คณะ	วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ อนุสรณ์ ลิ้มมณี
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่นและประชาชน ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวัฒนธรรมธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่นและประชาชน

ตัวแปรที่นำมาใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ปัจจัยด้านขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยด้านการกล่อมเกลาริเริ่มรู้ทางการเมือง ได้แก่ ลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในวัยเด็ก การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การมีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับบุคคลต่าง ๆ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง การได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา การได้เข้าร่วมกิจกรรมกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในการปกครองท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวน 101 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 445 คน และประชาชน จำนวน 1,074 คน ที่เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อายุ 18 ปีขึ้นไป) ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจคิกและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดนครปฐมทุกแห่งเป็นพื้นที่ใน

การศึกษา ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้นำจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนไป คำนวณกลุ่มตัวอย่างในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล โดยพิจารณาตามสัดส่วนสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนที่เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล

วิธีการศึกษาจะใช้ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ทั้งนี้ในเชิงปริมาณนั้นจะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บ รวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อแจกแจงความถี่และหาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร โดยสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าไคสแควร์ (Chi - Square) แครมเมอร์ วี (Cramer's V) สำหรับในการศึกษาในเชิงคุณภาพนั้นจะใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์และสอบถาม เกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นและประชาชน รวมทั้งความคิด ความ เชื่อและค่านิยมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมธรรมาภิบาลที่ได้จาก การศึกษาในเชิงปริมาณให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลที่นำมาศึกษาเชิง คุณภาพประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน, องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าตำหนัก อำเภอนครชัยศรี และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงเหนือ อำเภอเมืองนครปฐม

ผลการศึกษาพบว่าระดับความมีวัฒนธรรมธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่นและประชาชน จะอยู่ในระดับปานกลางไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความมีวัฒนธรรมธรรมาภิบาล ของผู้นำท้องถิ่นได้แก่ ปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ปัจจัยด้านการกล่อมเกลาริเริ่มรู้ทางการเมือง ได้แก่ ลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในวัยเด็ก การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน การติดตามข่าวสาร ทางการเมือง การมีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งทาง การเมือง การเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนา และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาล ในการปกครองท้องถิ่น ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวัฒนธรรมธรรมาภิบาลของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ปัจจัย ด้านขนาดของ อบต. ปัจจัยด้านการกล่อมเกลาริเริ่มรู้ทางการเมือง ได้แก่ ลักษณะการเลี้ยงดูของ พ่อแม่ในวัยเด็ก การติดตามข่าวสารทางการเมือง การมีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การ เข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนา และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในการ ปกครองท้องถิ่น ซึ่งจากการวิจัยในเชิงคุณภาพก็พบความคิดความเชื่อบางประการของสังคม ท้องถิ่น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความมีวัฒนธรรมธรรมาภิบาล เช่น ความคิดว่าการเมืองไม่ใช่หน้าที่ ของประชาชน ความเกรงกลัวผู้มีอำนาจ การยอมรับนับถือผู้มีอำนาจผู้มีบารมี ความกลัวที่จะถูก กล่าวหาว่าไปจับผิด ความเกรงใจ ระบบอุปถัมภ์หรือพวกพ้องเส้น เป็นต้น

จากผลการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือให้มีการปรับปรุงบริบททาง การเมืองทางการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ รวมทั้งมีการนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ต่อความมีวัฒนธรรมธรรมาภิบาลมาใช้ ได้แก่ การปลูกฝังค่านิยมแบบธรรมาภิบาลตั้งแต่วัยเด็ก การส่งเสริมบทบาทสื่อ กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนและระบบการศึกษาที่จะกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการ เมืองผู้นำท้องถิ่นและประชาชนให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง